

Bildande av Lilla Älgbergets naturreservat i Hedemora kommun

Beslut

Länsstyrelsen i Dalarnas län beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken att förklara det område som avgränsats på bifogad karta, bilaga 2, som naturreservat. Området omfattar cirka 5 hektar och består av brandpåverkad äldre barrskog, skogbevuxen myr och berg. Reservatets slutliga gränser utmärks i fält.

För att tillgodose syftet med reservatet beslutar länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken att nedan angivna föreskrifter ska gälla för reservatet (se *Föreskrifter*).

Länsstyrelsen fastställer samtidigt skötselplanen för naturreservatets långsiktiga vård, enligt bilaga 4, med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken. Skötselplanen innehåller beskrivningar i enlighet med 17 § nyssnämnda förordning för Natura 2000-området Lilla Älgberget SE0620180, och ersätter den tidigare bevarandeplanen fastställd 2016-12-31, dnr 511-11774-2016.

Naturvårdsförvaltare ska vara Länsstyrelsen i Dalarnas län.

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Lilla Älgberget
Kommun	Hedemora
Län	Dalarna
NVR id	2046029
Natura 2000-beteckning	SE0620180
Lägesbeskrivning	Reservatet ligger cirka 16 km från Hedemora, söder om sjön Dräcken, på gränsen till Västmanlands län.
Naturgeografisk region	Kuperad sydlig boreal
Huvudsaklig karaktär	Äldre barrskog
Förvaltare	Länsstyrelsen i Dalarnas län
Fastigheter	Hedemora Dräcke 1:7
Rättigheter	Vägservitut* Jakträtt: Bergvik skog AB
Lantmäteriärende	W13727
Areal	Total areal: 5,06 ha Landareal: 5,06 ha Produktiv skogsmark: 5,06 ha

**I och med att lantmäteriförrättningen inte är klar är det inte möjligt att ange korrekt bild över vilka fastigheter som belastas av servitut. Mellan Naturvårdsverket och Bergvik Skog AB finns ett avtal som innebär att i den mån det behövs så tillförsäkras erforderlig vägåtkomst genom avtal eller vid blivande lantmäteriförrättning.*

Syfte med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald genom att skydda ett område med gammal barrskog. Detta ekosystem har spår efter tidigare bränder och ska vårdas och utvecklas i en naturlig process. Förekomsterna av rödlistade arter ska bevaras i livskraftiga bestånd.

De naturtyper och arter, enligt det så kallade art- och habitatdirektivet 92/43/EEG, som förekommer i det befintliga Natura 2000-området Lilla Älgberget ska skyddas och gynnsamt bevarandetillstånd ska upprätthållas.

Syftet ska tillgodoses genom föreskrifter som begränsar vissa verksamheter, samt att skogsmark, myr och övriga naturmiljöer med dess flora och fauna får utvecklas fritt. Grova tallar och lövträd i skogsmarken kan friställas.

Att bevara naturmiljöns vistelse- och upplevelsevärden för friluftslivet är också ett underordnat delsyfte och området ska tillgängliggöras för allmänheten genom skyltning.

Skäl för beslut

Prioriterade bevarandevärden

Biologiska värden

De biologiska värdena i området är höga. I sumpområden och bergbranter finns förutom äldre barr- och lövträd även en stor andel döda stående och liggande träd. Spår av tidigare avverkningar är få. Den 100-150-åriga barrblandskogen bedöms ha varit utsatt för tidigare brand och har en naturlig ekologisk funktion. Flera intressanta arter har noterats, till exempel smalskaftslav, läderlappsav, stiftklotterlav, barkticka och koralltaggsvamp. Bohål av spillkråka har observerats i området.

Reservatet gränsar till naturreservatet Älgberget, som ligger i Västmanlands län. Detta skapar ett sammanhang med andra skyddade naturskogar och ger bättre förutsättningar att bevara och utveckla utpekade naturvärden. Skyddet av skogen i Lilla Älgbergets naturreservat är därmed ett led i bevarandet av biologisk mångfald.

Natura 2000

Syftet med Natura 2000-området SE0620180 *Lilla Älgberget* är att upprätthålla ett gynnsamt bevarandetillstånd för naturtyperna *västlig taiga* (kod 9010, prioriterad naturtyp) och *skogbevuxen myr* (kod 9740). Reservatet omfattar hela Natura 2000-området.

Miljömål

Ett permanent skydd av Lilla Älgberget medför ett bidrag till uppfyllande av miljö kvalitetsmålen Levande skogar och Ett rikt växt- och djurliv.

Föreskrifter

För att säkerställa syftet med reservatet förordnar länsstyrelsen att nedan angivna föreskrifter skall gälla. Föreskrifterna gäller utöver vad som gäller enligt lag eller annan författning.

Föreskrifterna enligt 7 kap 30 § ska gälla omedelbart även om de överklagas. De träder i kraft vid datum som framgår i länets författningssamling, ett dokument som trycks i anslutning till det att beslutet är fattat.

Föreskrifter under A och C utgör inte hinder för förvaltaren, eller den som förvaltaren utser, att utföra de insatser som behövs för reservatets vård och skötsel, samt uppföljning av bevarandemål och åtgärder, som framgår av föreskrifter under B. Föreskrifterna gäller ej tjänsteman från länsstyrelsen i samband med tillsyns- och förvaltningsuppdrag.

A Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägaren och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom naturreservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. anordna upplag, gräva, schakta, dika, dämna eller på något sätt skada mark eller vatten,
2. avverka skog och utföra skogsvårdande åtgärd samt att upparbeta och ta bort dött träd eller vindfälle,
3. gödsla, återföra aska i gödslingssyfte eller använda bekämpningsmedel,
4. plantera in, så eller sätta ut växter, djur eller andra organismer,
5. anlägga mark- eller luftledning, uppföra ny byggnad, mast eller annan anläggning,
6. framföra motordrivet fordon, gäller både barmark och snötäckt mark, med följande undantag:
 - Transportera ut älg, björn, hjort eller vildsvin med fordon som inte ger skador på mark eller vegetation.
 - För tjänstemän i sjukvårds-, polis- eller räddningsärenden.
7. bedriva jakt med fälla, med följande undantag:
 - Minkjakt med fällor är tillåtet.
8. utfodra djur, lägga ut åtel eller vidta andra åtgärder för att locka/samla djur till vissa platser, med följande undantag:
 - Det är tillåtet att mata småfåglar.
9. upplåta jakt med dagskort.

B Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om markägare och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång.

För att tillgodose syftet med naturreservatet förpliktas markägare och innehavare av särskild rätt att tåla att följande anordningar och åtgärder vidtas inom naturreservatet:

1. utmärkning av reservatet och uppsättning av informationstavlor för friluftslivets behov,
2. skötsel genom fri utveckling och punktvis ringbarkning av gran inom område 1, bilaga 3,

3. undersökningar för uppföljning av skötselplanen och reservatets syfte.

C Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. skada växande eller döda – stående eller omkullfallna – träd, stubbar och buskar, med följande undantag:
 - Insamling av löst liggande, mindre, torra kvistar i syfte att göra upp eld.
2. framföra motordrivet fordon, gäller både barmark och snötäckt mark.

Tillstånd krävs för att:

3. gräva upp växter, plocka mossor, lavar och vedlevande svampar eller samla in djur (tex insekter),
4. genomföra eller bedriva tävlingar, lägerverksamhet eller organiserade arrangemang.

Beskrivning av området

Reservatet är en naturskogsrest i bergbrant mot sumpskogsstråk. Området ligger i anslutning till domänreservatet Älgberget som finns på andra sidan länsgränsen. Barrskogen har anmärkningsvärt mycket asplågor, inslag av gammal tall och intressanta arter.

En karta över laga delning av *Olof Lars skog i Dräckes by*, Hedemora socken från Lantmäteristyrelsens arkiv år 1749 (U17-18:1) visar ett Lilla älgbergets röse längs med gränsen till Västmanland, och ett område som då bestod av skogsmark. Inga befintliga vandrings- eller skoterleder har noterats inom reservatet och det kanske beror på områdets något ensliga läge.

Lilla Älgberget är utpekad som riksintresse för särskilt bevarandeområde i det internationella Natura 2000-nätverket enligt 7 kap 27 § i miljöbalken.

I kommunens översiktsplan (från 29 april 2016) är området noterat som Natura 2000-objekt. Planen anger att inget av de utpekade Natura 2000-områdena berörs av kommunala förändringsförslag. Planen anger också att framtida användning för området där naturreservatet ligger ska vara ett opåverkat område.

Skyddsform

Hot mot områdets naturvärden är främst skogsbruksåtgärder och utdikning. För att bevara och utveckla naturvärdena krävs ett omfattande och långsiktigt skydd såsom bildande av naturreservat innebär. Att bilda naturreservat för detta område följer de riktlinjer som gäller för länsstyrelsens prioritering av områdesskydd.

Planeringsbakgrund

Redan år 1996 skyddades ett angränsande område på andra sidan länsgränsen som naturreservat; Älgberget. Området var detsamma som det gamla domänreservatet som avsattes redan år 1946. Reservatet utvidgades år 2009.

Det aktuella området Lilla Älgberget fastställdes som Natura 2000-område år 2005. I samband med att den regionala Skogsskyddsstrategin togs fram 2006 så begärde markägarna Bergvik Skog AB att området skulle ges ett reservatsskydd eftersom det var det enda sätt ekonomisk kompensation kunde ges, för att man tillmötesgått länsstyrelsens önskan om att bilda Natura 2000 område. 2010 föreslogs att området skulle ingå i ESAB-uppgörelsen (mellan Sveaskog, Bergvik skog AB och staten) och länsstyrelsen föreslog området som potentiellt naturreservat för Naturvårdsverket år 2011. Lilla Älgbergets naturvärden klassades som nyckelbiotop februari år 2014. Inventeringar gjorda i området visar fynd av flera rödlistade trädsvampar och lavar.

Sommaren 2014 gick markbytesaffären ESAB igenom och Lilla Älgberget tillföll Naturvårdsverket i syftet att bilda naturreservat.

Förslaget till beslut om naturreservat remitterades till berörda under vårvintern 2017.

Friluftsförbundet framför att friluftslivets intressen ska väga lika tungt som övriga samhällsintressen vid planering.

Hedemora kommun har ingen erinran mot beslut om bildande av naturreservatet Lilla Älgberget.

Norbergs kommun ser positivt på bildandet av naturreservatet Lilla Älgberget.

Sveriges Geologiska Undersökning har inga synpunkter på ärendet.

Avvägning mellan allmänna och enskilda intressen

Ett mark- eller vattenområde får av länsstyrelsen eller kommunen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa, eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat (se 7 kap. 4 § miljöbalken).

Länsstyrelsens bedömning

Områdets naturvärden är sådana att de kräver ett omfattande och långsiktigt skydd för att bevaras och utvecklas. Detta skyddsbehov tillgodoses bäst genom bildande av naturreservat. Beslutet följer de riktlinjer som gäller för länsstyrelsens prioritering av områdesskydd.

Föreskrifterna behövs för att naturreservatet ska uppnå sitt syfte och områdets naturvärden ska bevaras för framtiden. För de gällande föreskrifterna finns ett antal undantag som främst syftar till att tillgodose allmänna intressen som sjukvårdstransporter, jakt och friluftsliv. Länsstyrelsen bedömer att dessa undantag inte kommer påverka områdets naturvärden i en sådan omfattning att syftet med naturreservatet åsidosätts. Terrängkörning regleras i huvudsak i terrängkörningslagen, och utvecklas i föreskrift A6 och C2. Föreskriften syftar till att minimera skador på mark och vegetation. Körningen utgör även slitage på naturvärdena i området om körning sker på våt terräng eller i kuperad terräng; där till exempel död ved och stenblock finns. Avvägningen bedöms tillgodose jaktintresset, friluftslivets intressen och behovet av skydd för mark och vegetation. Undantag för minkfällor medges eftersom att mink bedöms vara

en invasiv art och därför är jakt motiverad med naturskydds- och naturvårdsnytta. Undantag medges för utfodring av småfågel, då denna åtgärd är begränsad och inte bedöms påverka områdets naturvärden och upplevelsevärden negativt. I B-föreskrifterna medges åtgärder såsom exempelvis uppmärkning av reservatet, skötsel av naturvärden och av anläggningar för friluftslivet, samt uppföljning, för att syftet med naturreservatet ska uppnås. En del av syftet med att bilda naturreservat, där alla människor ska ha tillgång till natur för friluftsliv, ingår i riksdagens beslutade friluftsmål. Länsstyrelsen bedömer att friluftslivets intressen finns med och väger tungt i detta reservats syfte, även om det inte är jämställt med det biologiska syftet. Exempelvis är undantaget att få samla in löst liggande, mindre, torra kvistar för att kunna göra upp eld även utan medtagen ved gjord för att tillmötesgå friluftslivets intressen inom reservatet.

Beslutet är förenligt med hushållningsbestämmelserna för mark och vattenområden enligt 3 kap. miljöbalken samt den kommunala översiktsplanen.

Länsstyrelsen har bemött inkomna yttranden och synpunkter och finner vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap. 25 § i miljöbalken att det för att skydda och vårda de värden som beskrivits ovan finns skäl att besluta om att bilda ett naturreservat i området, att besluta om föreskrifter för att skydda området samt att fastställa en skötselplan.

Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen finner länsstyrelsen att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Länsstyrelsen har vidare bedömt att de inskränkningar som sker i allmänhetens rätt att färdas och vistas i området är av sådan ringa omfattning att någon konsekvensutredning enligt *Förordning (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning* inte behövs.

Av ovan redovisade skäl och med syfte att bevara biologisk mångfald, skydda och vårda värdefulla naturmiljöer, tillgodose behov av områden för friluftsliv och livsmiljöer för skyddsvärda arter anser därför länsstyrelsen att Lilla Älgberget ska avsättas som naturreservat. Länsstyrelsen fastställer föreskrifter samt en skötselplan för att skydda områdets natur- och friluftsvärden.

Upplysningar

Bestämmelserna i skogsvårdslagen och Skogsstyrelsens föreskrifter om bekämpning av skadeinsekter och tillvaratagande av skadad skog gäller ej inom naturreservatet. Det innebär t.ex. att eventuella vindfällan och stormskadad skog ska lämnas orörda.

Uppkommer insektsskador på skog i anslutning till naturreservatet som en följd av att åtgärder för insektsbekämpning inte vidtagits inom reservatet ska frågan om ersättning bedömas enligt skadeståndsrättsliga regler.

Dispens

Länsstyrelsen får enligt 7 kap. 7§ miljöbalken, om det finns särskilda skäl, lämna dispens från meddelade föreskrifter.

Annan lagstiftning som har bäring på reservatets föreskrifter

Att ett tillstånd, eller dispens givits, från någon av reservatets föreskrifter innebär inte att den sökande därmed är befriad från att pröva verksamheten enligt annan lagstiftning.

All verksamhet som kan komma att "väsentligt ändra naturmiljön", och inte är anmälningsskyddad eller tillståndspliktig enligt andra bestämmelser i miljöbalken, är samrådspliktig enligt miljöbalkens 12 kapitel, 6 §.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling. Beslutet delges sakägarna enligt sändlista med delgivningskvitto.

Överklagan

Beslutet kan överklagas till Regeringen, Miljö- och energidepartementet, se bilaga 5 (formulär 6).

Beslutet har fattats av landshövding Ylva Thörn. I den slutliga handläggningen deltog även jurist Sarah Bauer, arkeolog Benedict Alexander, planhandläggare Jessica Persson, funktionssamordnare Jemt Anna Eriksson och naturskyddshandläggare Matilda Elgerud, den sistnämnda föredragande.

Ylva Thörn

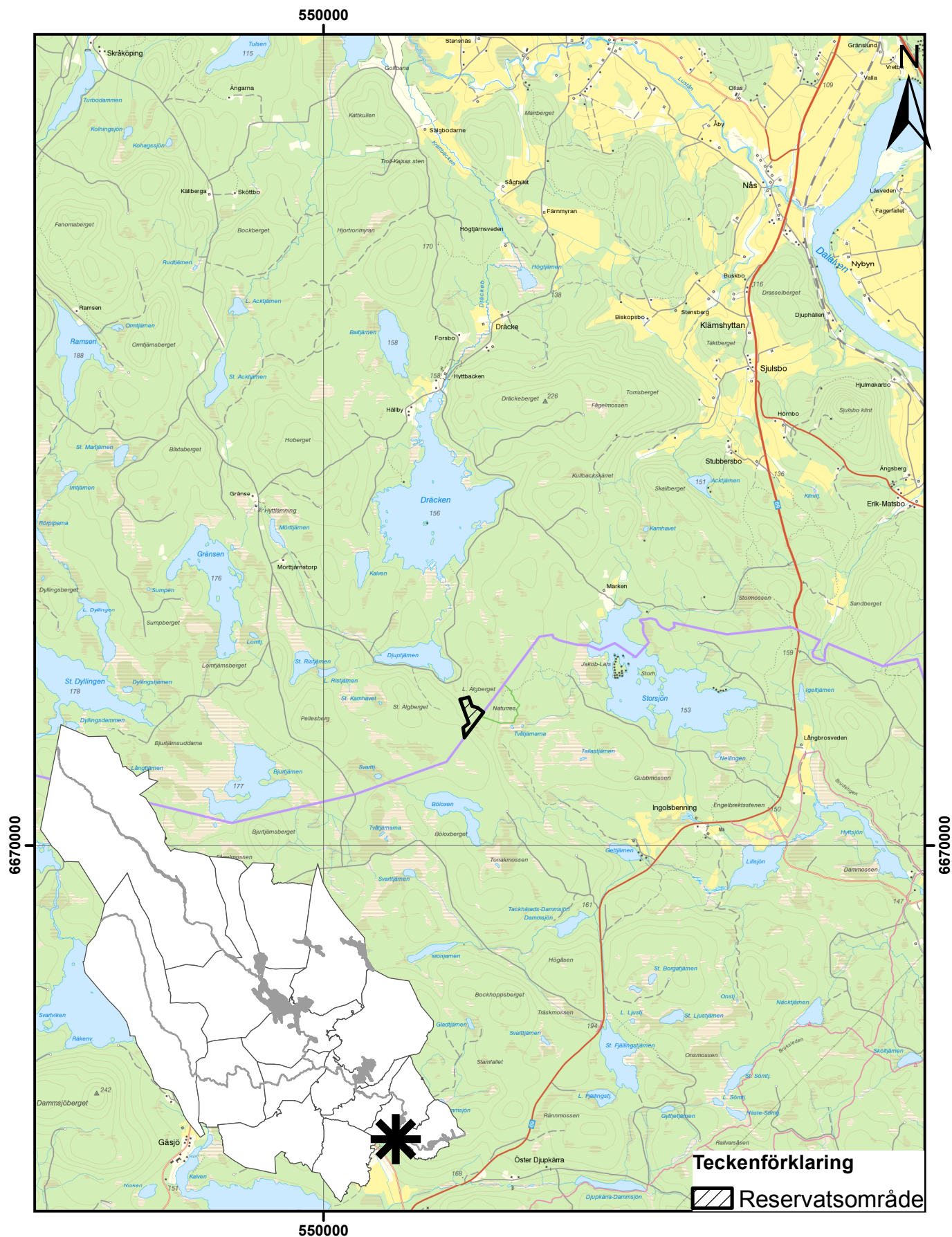
Landshövding

Matilda Elgerud

Naturvårdshandläggare

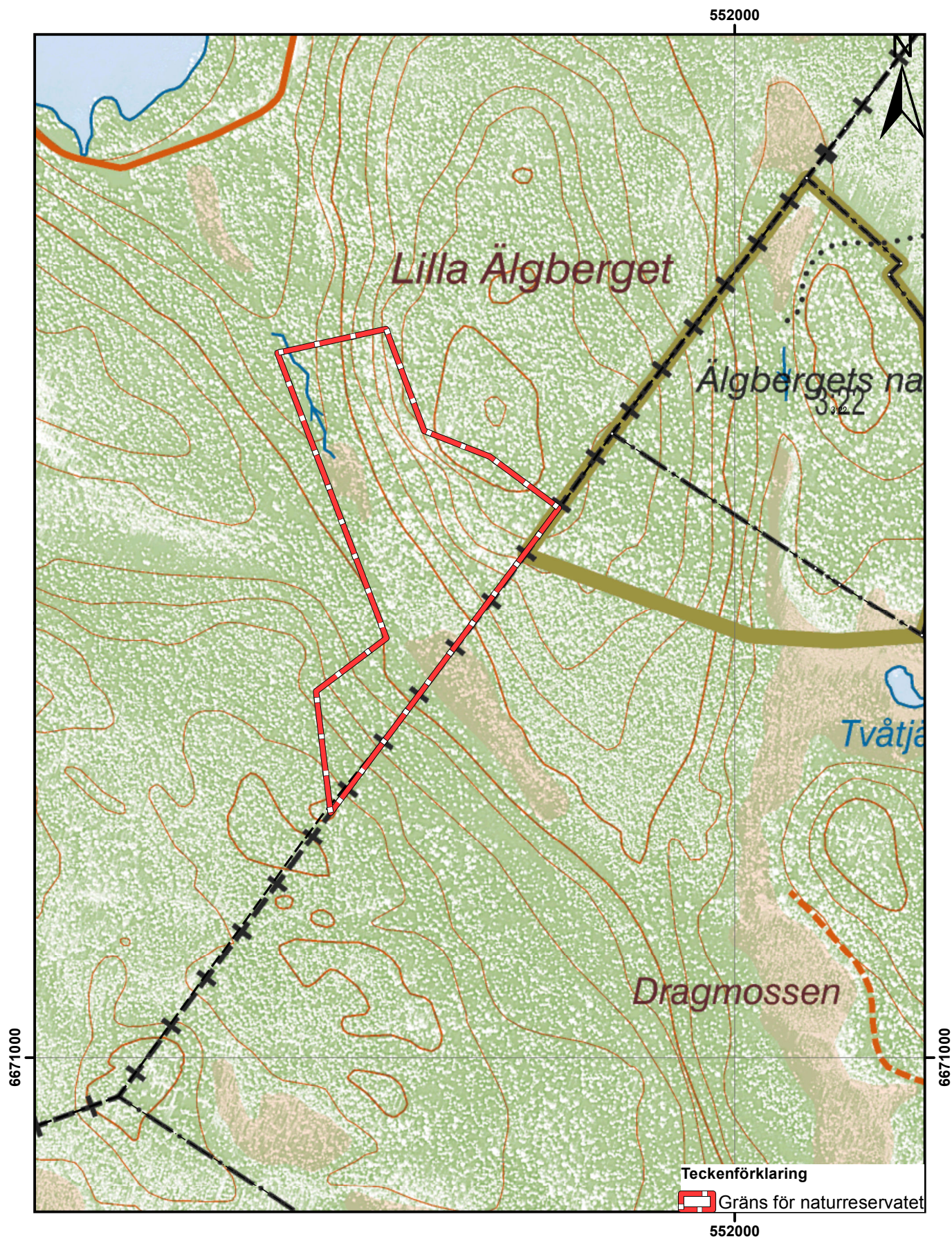
Bilagor:

Bilaga 1	Översiktskarta
Bilaga 2	Beslutskarta
Bilaga 3	Föreskriftskarta
Bilaga 4	Skötselplan
Bilaga 5	Överklagningsformulär

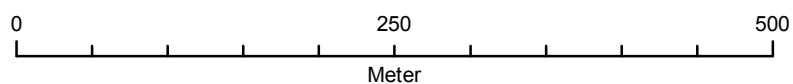

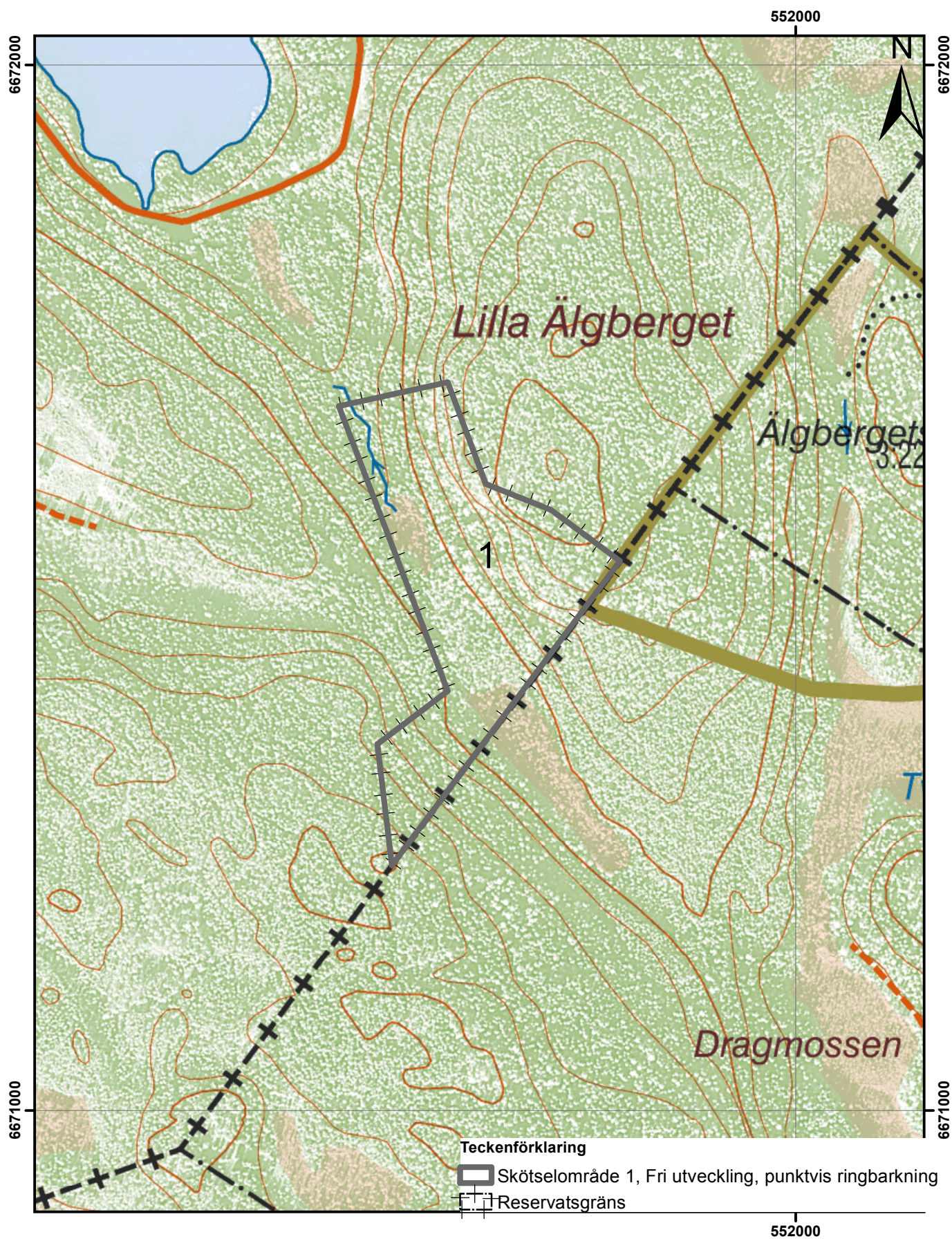
Skala 1:60 000

0 625 1 250 2 500 Meter

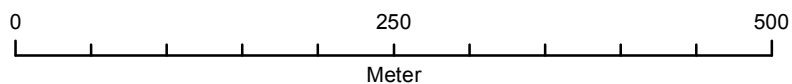

Skala 1:5 000

Skala 1:5 000

Skötselplan för Lilla Älgbergets naturreservat

- med bevarandeplan för Natura 2000-området SE0620180 Lilla Älgberget

Administrativa data

Namn	Lilla Älgberget
NVR id	2046029
Natura 2000-beteckning	SE0620180
Län	Dalarna
Kommun	Hedemora
Markslag: (uppdelning enl. Naturvårdsverkets rapport nr 5391)	
Tallskog	0,2 ha
Granskog	1,9 ha
Barrblandskog	1,9 ha
Barrsumpskog	0,3 ha
Lövblandad barrskog	0,6 ha
Triviallövskog	0,1 ha
Totalt	5,1 ha
Rättigheter	Vägservitut* Jakträtt: Bergvik skog AB
Bebyggelser och anläggningar	-
Förvaltare	Länsstyrelsen i Dalarnas län

**I och med att lantmäteriförrättningen inte är klar är det inte möjligt att ange korrekt bild över vilka fastigheter som belastas av servitut. Mellan Naturvårdsverket och Bergvik Skog AB finns ett avtal som innebär att i den mån det behövs så tillförsäkras erforderlig vägåtkomst genom avtal eller vid blivande lantmäteriförrättning.*

Denna skötsel- och bevarandeplan ersätter den tidigare bevarandeplanen för Natura 2000-området Lilla Älgberget SE0620180, fastställd 2016-12-31, dnr 511-11774-2016, enligt 17§ Förordningen om områdesskydd.

Beskrivning av området

I Hedemora socken, där Dalarna ansluter mot Västmanland finns Lilla Älgberget. Reservatet är en naturskogsrest i bergbrant mot sumpskogsstråk. Området ligger i anslutning till domänreservatet Älgberget som finns på andra sidan länsgränsen. Barrskogen har anmärkningsvärt mycket asplågor, inslag av gammal tall och intressanta arter.

Landskapet runt reservatet är skogsmark och myrmark, där närområdet till stor del är avverkad skog. Närmaste skogsbilväg går en bit norr om reservatet, på Djuptjärnens södra sida, vilket gör området något otillgängligt.

I botten på svackan väster om Lilla Älgberget löper ett smalt surdråg, med klibbal ställvis, som övergår i en utpekad sumpskog vilken korsar länsgränsen, se naturtypskarta på sida 6.

Geovetenskap

Lilla Älgberget ligger på cirka 175-195 meter över havet och utgörs delvis av barrskogsbevuxna höjder som ligger längs med en deformationszon (en svaghetszon i berggrunden utefter vilken berggrunden rör sig).

Berggrunden i området är cirka 1,9 miljard år gammal och består av gnejsiga bergarter från svekokarelska orogenen. I reservatet finns gnejsgranodiorit (en sur intrusivbergart) som i hög utsträckning går i dagen. Jordarterna i området utgörs till största del av morän, ställvis storblockig, och tunt ytlager av morän på berg.

Biologi

Vegetation och flora

Den dominerande naturtypen är granskog av blåbärsris-typ. Hus-, kvast och väggmossa samt blåbär och lingon täcker marken och skapar ett tjockt förnalager. En hel del renlavar finns på bergsavsatserna i öst. I sumpmarken dominerar vitmossor, odon, lingon, björkpyrola och kräklöver. Revlumner syns också.

På död aspved i västbranterna har barkticka, koralltaggsvamp och rävticka hittats. Skägg- och tagellavar finns på gran i viss utsträckning – mängden ökar mot söder och violettgrå tagellav finns på båda sidor länsgränsen. Garnlav och gryinig blåslav finns också på enstaka granar. På ett par ställen hittas skinnlav på asp och på rötterna av en gammeltall i övre delen av branten finns flera årgångars fruktkroppar av grovticka.

Fauna

Bohål till spillkråka finns i området.

Skogstillstånd

Den västra och sydvästra sluttningen av Älgberget har delvis brant hållmarksartad och blockig/bergig naturskogskaraktär. Här finns många lågor, torrakor och även en del asplågor. Ett mindre antal gammeltallar finns i brantens övre del. I den östliga delen växer en drygt 150 årig granskog med inslag av tall, björk och asp på en rasbrant vättande åt sydväst. På den flacka sumpiga marken väster om rasbranten är medelåldern ca 100 år och består till stor del av mycket död lövved. Anmärkningsvärt mycket asplågor hittas i lövinslaget. Död ved finns också som torrakor, i olika dimensioner och i olika nedbrytningsstadier. I södra delen finns en utpekad sumpskog (klass 3); Tvåtjärnarna, som är en kärrskog bestående av blandat löv- och barrträd.

Spår av avverkningar är få och från äldre tid. En yxhuggen gammal stubbe är helt genomkolad av en skogsbrand för kanske 150-200 år sen.

Värdefulla arter

Tabellen nedan visar observerade rödlistade arter, signalarter och Natura 2000-arter. De av ArtDatabanken år 2015 rödlistade arterna är kategoriserade enligt: (RE) Försvunnen, (CR) Akut hotad, (EN) Starkt hotad, (VU) Sårbar, (NT) Nära hotad, (DD) Kunskapsbrist. (S) Signalart enligt Skogsstyrelsen.

Art	Vetenskapligt namn	Kategori
Aspgelélav	Collema subnigrescens	NT
Barkticka	Oxyporus corticola	S
Brunpudrad nållav	Chaenotheca gracillima	NT, S
Garnlav	Alectoria sarmentosa	NT, S
Grovticka	Phaeolus schweinitzii	S
Koralltaggsvamp	Hericium coralloides	NT, S
Kortskaftad ärgspik	Microcalicium ahlneri	NT, S
Läderlappslav	Collema nigrescens	NT, S
Nästlav	Bryoria furcellata	S
Rävticka	Inonotus rheades	S
Smalskaftslav	Chaenotheca gracilentia	VU, S
Spillkråka	Dryocopus martius	NT, Natura 2000
Stiftklotterlav	Opegrapha vermicellifera	NT, S
Violettgrå tagellav	Bryoria nadvornikiana	NT, S

Kulturhistoria

En karta över laga delning av *Olof Lars skog i Dräckes by*, Hedemora socken från Lantmäteristyrelsens arkiv år 1749 (U17-18:1) visar ett Lilla älgbergets röse längs med gränsen till Västmanland, och området bestod då av skogsmark. Kartan upprättades enligt text för att få en bättre visshet om skogslotterna efter skogsdelningen som genomförts 1703. Skogen ägdes av bergsmannens Anders Olssons arvingars ägor.

Det finns inga fornlämningar registrerade i Riksantikvarieämbetets fornminnesregister inom Lilla Älgberget. Men kulturlämningar från andra tider eller från verksamheter som inte redovisades i äldre kartor, såsom t.ex. kolbottnar, kan däremot finnas i området.

Av beskrivningen i texten till kartan från 1749 framgår att gränsröset Lilla Älgbergsröset var av ”många lass sten upmurad”. Ingen kännedom finns om detta, men det borde kunna

återfinnas idag. Äldre markeringar av länsgränsen kan utgöras av t.ex. markeringar i träd, rösen eller stenar.

Del av "Laga delningskarta" från 1749 (akt U17-18:1 i Lantmäteristyrelsens arkiv) inpassad i bakgrundskartan.

Om gränsröset "Lilla Älgbergsröset" finns kvar och står i en gräns som är i bruk, ska det bedömas som en övrig kulturhistorisk lämning. Andra eventuella gränsmarkeringar i en gräns som är i bruk, ska också bedömas som en övrig kulturhistorisk lämning.

Jakt, fiske och övrigt friluftsliv

Bergvik Skog AB har jakträtten. Norn älgförvaltningsgrupp bevakar jaktintresset i området.

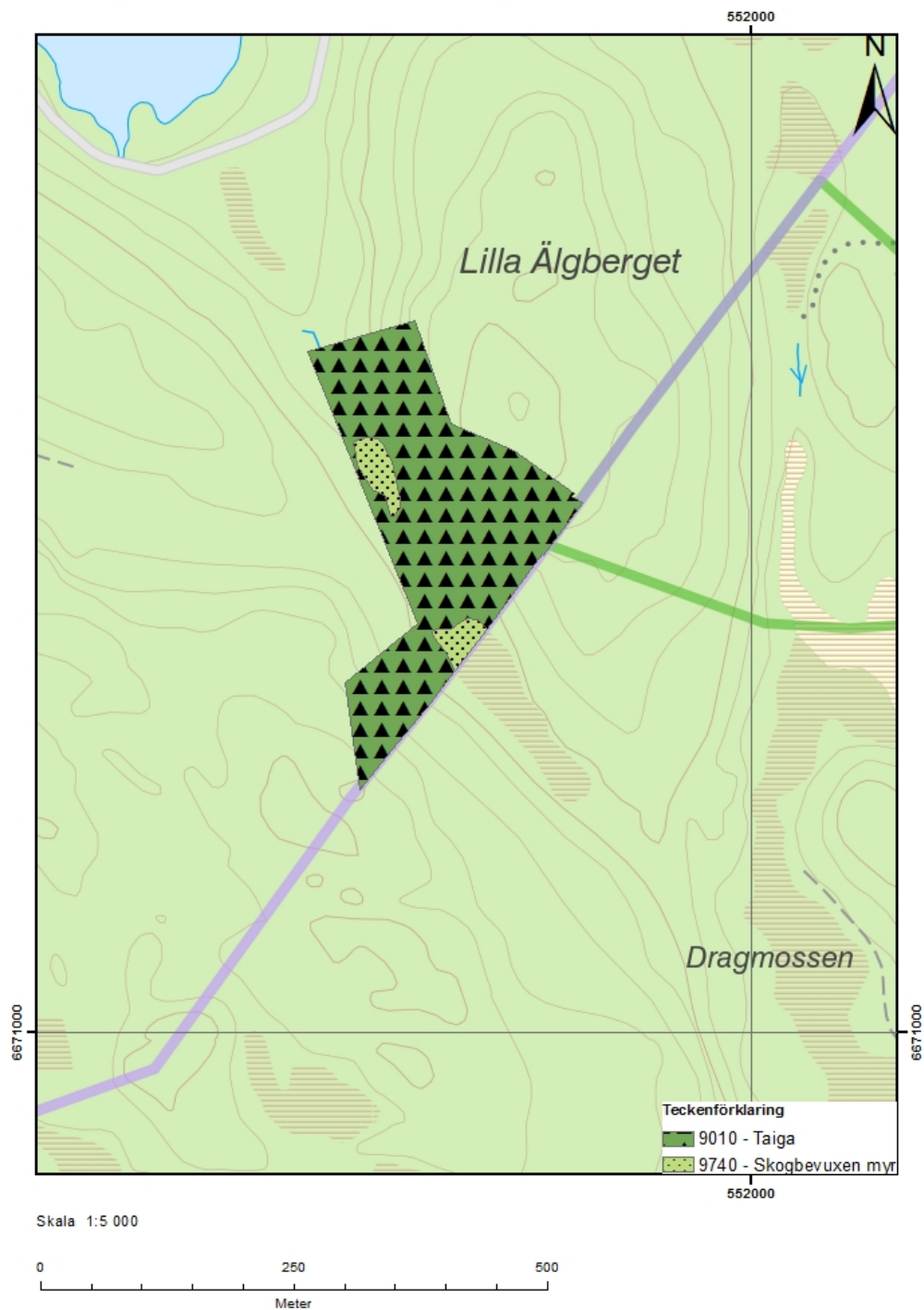
Vattendrag och sjö för fiske saknas i reservatet. Inga befintliga vandrings- eller skoterleder har noterats inom reservatet.

Infrastruktur

Servitut för färdsel på närmaste vägar finns. Från Hedemora är närmsta vägen till naturreservatet via väg 682 till Davidshyttan och vidare söderut ner förbi Dräckens östra sida till Djuptjärnen. Från vägen är det sedan cirka 200 meter till reservatsgränsen.

Det går även att nå reservatet om man går genom skogen via det etablerade naturreservatet Älgberget i Västmanland.

Lilla Älgbergets naturreservat, naturtypskarta

Natura 2000

Allmänt

Lilla Älgberget ingår i det europeiska nätverket av skyddad natur som kallas Natura2000. Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000- områden bygger på krav som finns i EUs fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livsmiljöer förstörs.

Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EUs fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom att peka ut Natura2000-områden åtar sig länderna att långsiktigt bevara de utpekade värdena i områdena. För varje Natura 2000-område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i skötselplanen om området även är naturreservat.

Föreskrifterna för naturreservatsbeslutet gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller inom Natura2000. Tillstånd krävs för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön inom området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som kan påverka naturvärdena i ett Natura-område bör man samråda med Länsstyrelsen innan åtgärder påbörjas. Vid skogsbruksåtgärder i skogsmark hålls samråd med Skogsstyrelsen.

Utpekade Natura 2000-naturtyper

Tabellen nedan redovisar ingående naturtyper enligt EU's art- och habitatdirektiv, arealer som är godkända av EU-kommissionen, framtida målarealer och bedömning om naturtyperna uppvisar ett gynnsamt tillstånd idag. Karta över naturtypernas utbredning finns på föregående sida.

Utpekade naturtyper	Areal godkänd av EU-kommissionen
Västlig taiga (9010)*	4,63
Skogbevuxen myr (9740)	0,32

*Prioriterad naturtyp enligt Art- och habitatdirektivet

Bevarandesyftet med Natura 2000-området

Syftet med Natura 2000-området Lilla Älgberget är att bevara ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper och arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Prioriterade bevarandevärden

I Natura 2000-området Lilla Älgberget är de prioriterade bevarandevärdena områdets naturskog, som varit utsatt för brand tidigare, och andra ingående naturmiljöer samt områdets orörda karaktär. Bevarandet av den naturliga hydrologin som påverkar myr- och sumpmarken är också prioriterat.

Motivering

Områdets främsta värden är knutna till förekomsten av naturtyper med låg grad av mänsklig påverkan. Den mänskliga påverkan har huvudsakligen utgjorts av äldre tiders skogsbruk och fäbodbruk.

Prioriterade åtgärder

Syftet ska uppnås genom att skogsmark, myr och övriga naturmiljöer med dess flora och fauna utvecklas fritt skyddat som naturreservat. Där så är tekniskt möjligt kan naturvårdsbränning i lämpliga intervall genomföras, i de delar av skogsmarken som är präglade av brand.

Hotbild mot utpekade värden inom Natura 2000-området

Det största hotet mot de skogliga naturtyperna är åtgärder som skadar de strukturer som definierar naturtypen och som är typiska för naturskog. Exempel på strukturer är död ved, gamla träd och förekomst av lövträd. Även åtgärder som påverkar markförhållanden och hydrologi kan utgöra ett hot, liksom åtgärder som fragmenterar området eller skapar barriärer.

Avsaknad av naturlig branddynamik utgör ett hot mot de tall- och lövdominerade undergrupperna av naturtyp 9010-Västlig taiga. Minskad mängd nybränd ved och mark är ett hot för många brandberoende arter. Brist på bränder kan också ge en tillväxt av humuslagret med efterföljande vegetationsförändringar.

Graninvandring kan vara ett hot mot flerskiktade tallskogar och lövskogar som tidigare uppkommit efter brand. Alltför hårt bete kan utgöra ett hot mot löv- och tallföryngringen i området.

Naturvårdsverkets generella vägledningar för arter och naturtyper inom nätverket Natura 2000 (Naturvårdsverket 2002, 2003a-2003e) anger i övrigt hotbilder för västlig taiga och skogsbevuxen myr.

Bildandet av naturreservat motverkar hoten såsom modernt skogsbruk och exploatering av marken utgör.

Källförteckning

Artskyddsförordningen (2007:845)

Artdatabanken, <http://artfakta.artdatabanken.se/>

Historiska kartor, <http://www.lantmateriet.se/sv/Kartor-och-geografisk-information/Historiska-kartor/>

Lundqvist, R. 1994. Inventering av områden viktiga för den biologiska mångfalden i skogarna inom Hedemora kommun. Hedemora kommun – Miljökontoret, 1994.

Länsstyrelsens webbgis, <http://ext-webbgis.lansstyrelsen.se/Dalarna/Planeringsunderlag/>

Sveriges Geologiska Undersökning, 2016, *Berggrund* och *Jordarter*
<http://www.sgu.se/produkter/kartor/kartgeneratorn/>

Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1 NV-04493-11 Beslutad: maj 2012. *Skogsbevuxen myr*. Naturvårdsverket.

Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1 NV-04493-11, Beslutad maj 2012. *Taiga*. Naturvårdsverket.

Plandel

Avvägningar mellan bevarandevärden

Syfte med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald genom att skydda ett område med gammal barrskog. Detta ekosystem har spår efter tidigare bränder och ska vårdas och utvecklas i en naturlig process. Förekomsterna av rödlistade arter ska bevaras i livskraftiga bestånd.

De naturtyper och arter, enligt det så kallade art- och habitatdirektivet 92/43/EEG, som förekommer i det befintliga Natura 2000-området Lilla Älgberget ska skyddas och gynnsamt bevarandetillstånd ska upprätthållas.

Syftet ska tillgodoses genom föreskrifter som begränsar vissa verksamheter, samt att skogsmark, myr och övriga naturmiljöer med dess flora och fauna får utvecklas fritt. Grova tallar och lövträd i skogsmarken kan friställas.

Att bevara naturmiljöns vistelse- och upplevelsevärden för friluftslivet är också ett underordnat delsyfte och området ska tillgängliggöras för allmänheten genom skyltning.

Prioritering mellan bevarandevärden

Naturreservatet/skötselområdet är främst avsatt för att säkerställa och utveckla de biologiska värdena, varför anordningar för friluftslivet endast får lokaliseras på ett sätt så att biologiska värden ej äventyras.

Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Bevarandemålen har utformats i enlighet med de nationella riktlinjer som gäller för formulering av bevarandemål för skyddad natur. Reservatet är indelat i 3 skötselområden:

1. Äldre barrskog
2. Sumpskog och våtmarker
3. Friluftsliv och anläggningar

Skötselområde 1: Äldre barrskog

Beskrivning

Större delen av reservatet utgörs av en grandominerad barrskog av naturlig struktur, med inslag av tall och löv. Brandspår finns i skogen. Rik förekomst av lavar och tickor finns. Ingående Natura naturtyper är västlig taiga.

Bevarandemål

Området domineras av granskog med tall och lövinslag, i vissa luckor grova träd som gynnas och får möjlighet att fortleva och bli mycket gamla. Skogen har en varierad åldersstruktur med stort inslag av gamla träd, döda träd samt lågor. Omvälvande störningar i form av t.ex. stormfällning och/eller insektsangrepp, kan leda till att hela eller delar av skogen under perioder har en annan karaktär, men detta är en del av skogens utveckling. Arealen taiga ska vara minst 4,6 ha.

Skötselåtgärder

Fri utveckling. Punktvis kan värdena kopplade till asp och tall vara höga och en enklare åtgärd i form av ringbarkning av gran kan vara angelägen vid hårt trängda träd. Yngre växtliga granar ringbarkas och lämnas att dö på rot. Granar som är grova och av hög ålder ska inte ringbarkas.

Skötselområde 2: Sumpskog och våtmarker**Beskrivning**

Sumpskogen och våtmarkerna ligger i den västliga delen och går genom reservatet mot länsgränsen. En liten skogsbäck mynnar i norr. Här dominerar kärlväxter såsom vitmossor, odon, lingon, björkpyrola och kråklöver. Revlummer syns också. Ingående Natura naturtyper är skogbevuxen myr.

Bevarandemål

Våtmarkerna ska ha en naturligt ostörd hydrologi och erbjuda lämpliga habitat för arter knutna till dessa miljöer. De fuktiga trädområdena ska bevaras opåverkade och ha en varierad åldersstruktur med en kontinuitet av död ved. Arealen ska vara minst 0,3 ha.

Skötselåtgärder

Fri utveckling.

Skötselområde 3: Friluftsliv och anläggningar**Beskrivning**

Inga egentliga anläggningar finns i dagsläget. Parkering för ett par bilar är möjligt på skogsbilvägen närmast reservatet.

Bevarandemål

Lilla Älgberget erbjuder möjligheten att uppleva en naturskog med tillhörande arter. Tillsammans med naturreservatet Älgberget i Västmanland finns ett större område med höga naturvärden värt att besöka. Information om reservatet och vilka föreskrifter som där gäller finns på informationstavla i anslutning till området och via länsstyrelsens hemsida.

Skötselåtgärder

Initialåtgärder

Reservatets gräns ska markeras. Informationsskylt med information om både Lilla Älgerget och Västmanlands läns naturreservat Älgerget ska tas fram och placeras ut. Information om reservatet ska sammanställas så det finns att tillgå via länsstyrelsens hemsida och foldrar.

Löpande skötsel

Gränsmarkeringar, skyltningen och skyltställen ska vara i gott skick och informationen aktuell. Skötsel av närmaste vägar sköts genom samfällighetsförening Djörkhyttan ga:2 samt Bergvik skog AB.

Jakt och fiske

Bergvik Skog AB har jakträtten. Norn älgförvaltningsgrupp bevakar jaktintresset i området. Inskränkningar i jakt görs för jakt med fälla, utplacering av åtel samt jakt med dagskort. Inget fiske är aktuellt inom naturreservatet.

Dokumentation

Förvaltaren ansvarar för att väl dokumentera alla nyskapande åtgärder och restaureringar. Förvaltaren ska även dokumentera underhållsåtgärder samt tillsyn av friluftsanläggningar.

Om gränsröset "Lilla Älgbergsröset" finns kvar och står i en gräns som är i bruk, ska det bedömas som en övrig kulturhistorisk lämning. Lämplig skötsel i naturreservatet kan då vara att röja bort eventuella träd som står i lämningen. Andra eventuella gränsmarkeringar i en gräns som är i bruk, ska också bedömas som en övrig kulturhistorisk lämning och kräver hänsyn vid skötsel av reservatet.

Uppföljning

Bevarandemål

Uppföljning av de bevarandemål som angetts i skötselplan ska göras som underlag för utvärdering av om syftet med reservatet uppnås. Uppföljningen genomförs av Länsstyrelsen. Uppföljning kommer att ge vägledning om ytterligare bevarandeåtgärder krävs för att upprätthålla gynnsam bevarandestatus.

Övriga skötselåtgärder

Förvaltaren ansvarar för att följa upp genomförda skötselåtgärder.

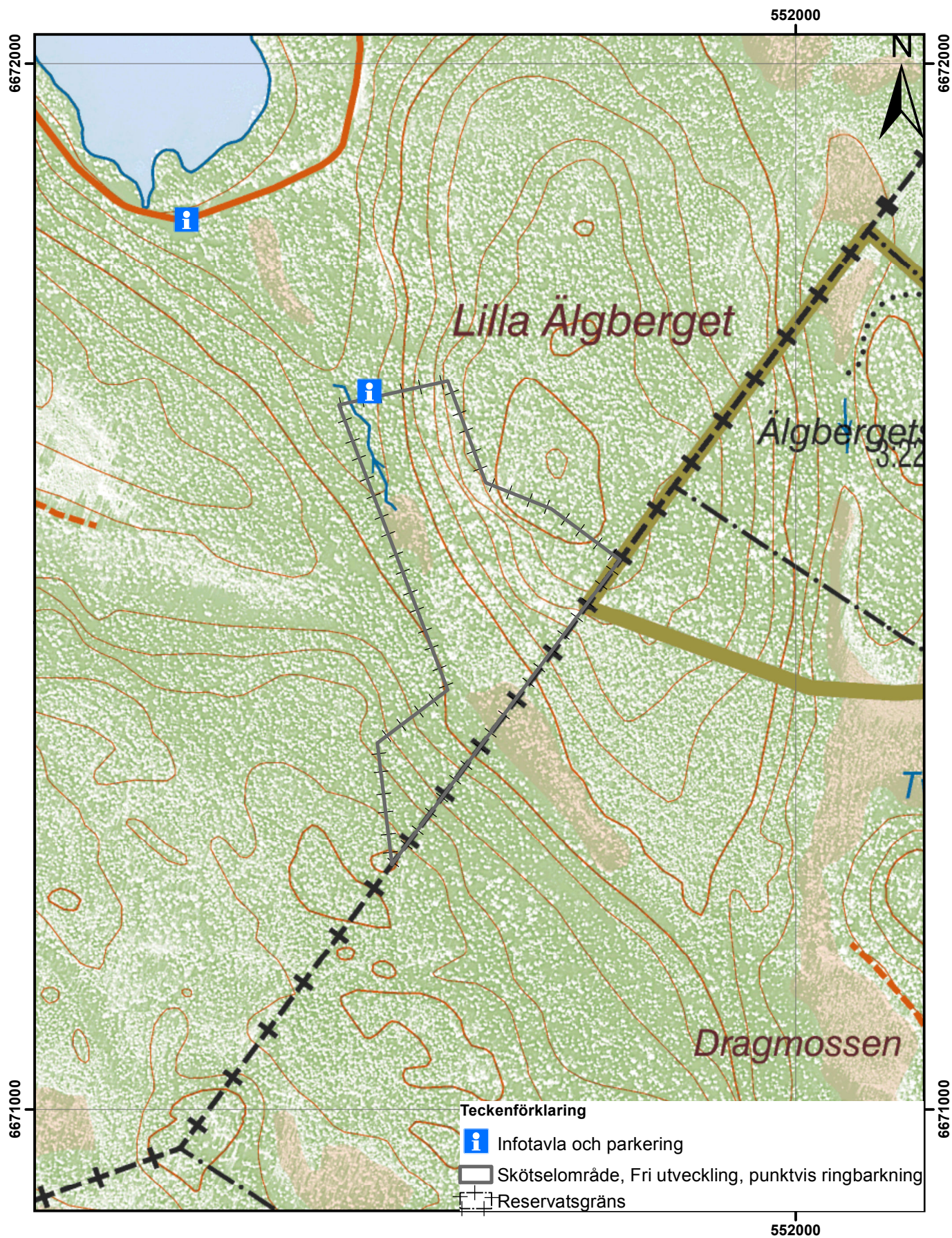
Skötselplanen gäller tills vidare och revideras då uppföljningen indikerar att behov finns, eller om skötselplanen i övrigt är inaktuell.

Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Åtgärd	Prio - ritet	Mål med åtgärden	När	Var	Frekvens
Uppmärkning av reservatsgräns	1	Synliggöra reservatsgräns	Inom 1 år	Se karta	Engångsåtgärd, underhåll vid behov
Uppsättning och underhåll av informationsskylt samt webbplats	1	Ökad tillgänglighet	Inom 1 år	Se karta	Engångsåtgärd, underhåll vid behov
Ringbarkning av gran som står tätt intill grov tall eller lövträd	2	Bibehålla naturvärden med tall och lövträd i området	Inom lämpligt intervall	Skötsel-område 1	Återkommande

Bilagor:

Bilaga 1. Skötselplankarta

Skala 1:5 000

